

Tularemia

តើអ្វីជាតូឡេរីមី?

តូឡេរីមីជាជំងឺមួយបណ្តាលមកពីបាក់តេរីយ៉ូង ដែលខ្លាំងនិងឆ្លងខ្លាំង ណាស់។ វាអាចរស់បានទៅរាប់អាទិត្យ ក្នុងចំបើង ទឹក ដី និងខ្មោច សត្វ។

ចៃដន្យណាមួយបាក់តេរី តូឡេរីមី

រោគសញ្ញាតូឡេរីមី មាន ប្លែកពីគ្នា តាមនឹងបែបដែល អ្នកប៉ះពាល់វា។ រោគសញ្ញា នេះ មានដូចជា ដំបៅស្បែក ហើមក្រពេញដែលឈឺខ្លាំង ភ្នែកក្លាយ ឈឺបំពង់ក ពង មាត់ ទឹកក្នុងសួត។ ប្រសិន

បើ ដកដង្ហើមបាក់តេរីនេះចូល រោគសញ្ញាគឺ មានគ្រុនក្តៅខ្លាញ់ រវាង ឈើក្បាល ឈើសាច់ដុំ ឈើត្នោតឆ្អឹង ក្អកសួត និងកម្លាំងខ្សោយទៅៗ។ ប្រសិនបើកើតឡើងទៅជាជំងឺសួតមានទឹក តូឡេរីមីអាចបណ្តាលឲ្យមាន ឈឺដើមទ្រូង ចេញឈាម ពិបាកដកដង្ហើម វិការឈប់ដកដង្ហើម។

រោគសញ្ញា ពេលភាគច្រើនបង្ហាញឲ្យឃើញមានឡើងពី៣ទៅ៥ថ្ងៃ បន្ទាប់ ពីបានប៉ះពាល់ដល់បាក់តេរីរួចហើយ ប៉ុន្តែវាអាចឲ្យឃើញគ្រប់ពេលវេលា ចន្លោះពេលពី១និង១៥ថ្ងៃ បន្ទាប់ពីបានប៉ះពាល់បាក់តេរីនេះរួច។

លើកលែងតែ មានការព្យាបាលនឹងថ្នាំផ្សេងៗ មនុស្សដែលមានជំងឺសួត វិ ការក្លាយទូទៅនៃរោគតូឡេរីមី នឹងមានជំងឺឆ្លងធ្ងន់។ ដោយគ្មានការព្យាបាលនឹងថ្នាំផ្សេងៗ មនុស្ស៣០ទៅ៦០ភាគរយ ដែលមាន ទំរង់នៃជំងឺនេះ អាចនឹងស្លាប់។

ប្រហែលជា២០០នាក់ក្នុង១ឆ្នាំ ក្នុងប្រទេស នឹងមានជំងឺតូឡេរីមី ពីភព ដើម ភាគច្រើននៅផ្នែកខាងលិច និងភាគកណ្តាលនៃខាងត្បូងក្នុងសហ រដ្ឋ។ មានកើតឡើងដល់មនុស្ស៥នាក់ក្នុងរដ្ឋមីនីសូតា នៅកំឡុងពេល ១០ឆ្នាំកន្លងទៅ។

តើអ្នកឆ្លងតូឡេរីមីតាមរបៀបណា?

តូឡេរីមីអាចឆ្លងពីសត្វណាស់ ពី១០ទៅ៥០បាក់តេរី អាចធ្វើឲ្យអ្នកមាន ជំងឺបាន។ ប្រភពធម្មជាតិនៃបាក់តេរី រាប់ទាំងសត្វតូចៗ ដូចជាកណ្តុរស្រែ កណ្តុរ កំប្រុក ទន្សាយ និងទន្សាយស្លឹក។

មនុស្សអាចឆ្លង :

- ពីតុកែខាំ រុយខាំ និងសត្វល្អិតឡើង
• ដោយប៉ះពាល់ដល់សត្វដែលមានរោគនោះ វិខ្មោចសត្វ
• ដោយញ៉ាំអាហារ វិប៉ះពាល់អាហារដែលខូច ទឹក វិដី
• ដោយដកដង្ហើមចូលនូវបាក់តេរីលើអាវកាស ដែលនៅក្នុងមន្ទីរ ពិសោធន៍ និងកន្លែងស្រដៀងនេះ

ការប្រើតូឡេរីមីជាអាវុធ វាប្រហែលជាអាចទាក់ទងក្នុងការបញ្ចេញវាទៅ ក្នុងខ្យល់អាវកាសនៅទីមានមនុស្សរស់នៅច្រើន។

តើអាចឲ្យអ្នកឆ្លងរោគនេះពីមនុស្សឡើងបាន រឺទេ?

ការចម្លងជំងឺពីម្នាក់ទៅម្នាក់ទៀត មិនដែលមានដឹងថាកើតឡើងទេ។ វាក៏ មិនអាចកើតឡើងបានដែរទេថា មនុស្សនឹងបន្តឆ្លងរោគ បន្ទាប់ពីបាក់តេរី បានបញ្ចេញទៅក្នុងខ្យល់អាវកាសលើកមុនដំបូងបង្អស់នោះ។ គេបានជឿ ថា បាក់តេរីដែលបានបញ្ចេញទៅក្នុងខ្យល់អាវកាស មិនរស់បានយូរទេ។

តើហេតុអ្វីបានជាគេគិតថា រោគនេះអាចយក មកប្រើជាអាវុធដ៏យោធាបាន?

ទោះបីជាវាពិបាកក្នុងការធ្វើ ការបញ្ចេញតូឡេរីមីទៅក្នុងខ្យល់អាវកាស ក្នុង កន្លែងមានមនុស្សកកកុញ វាជាអាវុធដែលមានប្រសិទ្ធិភាពណាស់។ សញ្ញានៃការប្រហារតូឡេរីមីដំបូងបង្អស់ គឺឃើញមានមនុស្សចាប់ផ្តើម រកការព្យាបាលនៅពេលប្រហែល៣ទៅ៥ថ្ងៃកន្លងមកទៀត។ មនុស្សជា ច្រើននឹងស្លាប់ ប្រសិនបើមិនបានទទួលការព្យាបាលថ្នាំផ្សេងៗទេនោះ។

Communications Office
625 North Robert Street/Box 64975
St. Paul, MN 55164-0975
(651) 201-4989
www.health.state.mn.us

Tuleremia – ទំព័រទី 2

អង្គការសុខភាពសកលលោក (The World Health Organization) បានគណនាថា ៥០ឆ្នាំក្រោយ (១១០ ឆ្នាំ) នៃ បាក់តេរី ដែលបញ្ចេញនៅក្នុងអាគារសាលាដែលមាននាក់ អាច បណ្តាលឲ្យមានបញ្ហាយ៉ាងធំៗ។ អង្គការសុខភាពសកលលោកជឿថា ការ វាយប្រហារបែបនេះ នឹងបណ្តាលឲ្យមនុស្ស ប្រហែល២៥ម៉ឺននាក់មាន ជម្ងឺធ្ងន់ និង១៤ពាន់នាក់ទៀតស្លាប់។

សហគមន៍របស់អ្នក រួមទាំងប្រើជម្ងឺជាអាវុធ សូមផ្តល់ព័ត៌មានដល់ក្រុម ស្តង់សមត្ថកិច្ចតំបន់របស់អ្នក។

តួឯករីមាមានលក្ខណៈខុសគ្នាច្រើន ដែលក្រសួងកាន់កាប់និងការពារ ជម្ងឺនៃសហរដ្ឋ ប្រើដើម្បីសំគាល់អាវុធនៃជម្ងឺជាអ្វីនោះ ៖

- មានវិធីវាយចម្លងរោគជាច្រើន ទោះបីជាវាមិនអាចចម្លងពី មនុស្សម្នាក់ទៅម្នាក់ទៀតបានក៏ដោយ។
- វាមានឥទ្ធិពលធំមួយលើសុខភាពមនុស្ស រាប់ទាំងល្បឿននៃ ការស្លាប់។
- វាអាចមានចលាចលរាលពាសពេញ និងការរំខានដល់ជីវភាព រស់នៅ។
- វិធានការណ៍ពិសេសជាការចាំបាច់ ដើម្បីត្រៀមសំរាប់ការវាយប្រហារតួឯករីមា ដែលអាចនឹងកើតមាន

តើអាចព្យាបាលរោគនេះបានរឺទេ?

ថ្នាំការពារត្រូវបានយកមកប្រើ ដើម្បីព្យាបាលរោគស្ថាននិងជម្ងឺទូទៅ ដែលបណ្តាលមកពីមេរោគដកដង្ហើមតួឯករីមា។ បើគ្មានការព្យាបាលទេ មនុស្ស៣០ទៅ៦០ភាគរយ ដែលមានរោគបែបនេះនឹងអាចស្លាប់។ បើ មានការព្យាបាលវិញ ល្បឿននៃការស្លាប់នៅបច្ចុប្បន្ននេះសំរាប់តួឯករីមា ក្នុងសហរដ្ឋ គឺតិចជាង២ភាគរយ។

តើអាចការពារកុំឲ្យមានរោគនេះបានរឺទេ?

នៅបច្ចុប្បន្ននេះ គ្មានថ្នាំការពារសំរាប់សាធារណៈទូទៅទេ។ ក្រសួងខាង អាហារនិងថ្នាំពេទ្យនៃសហរដ្ឋ នៅបច្ចុប្បន្ននេះ កំពុងតែសាកថ្នាំការពារ រោគសំរាប់បុគ្គលិកដកការពិសោធន៍។

តើអាចឲ្យខ្ញុំធ្វើយ៉ាងដូចម្តេច ប្រសិនបើគឺតថា ខ្ញុំបានឆ្លងតួឯករីមាហើយនោះ?

ប្រសិនបើអ្នកបានប៉ះពាល់តួឯករីមា វាមិនច្បាស់ថាអ្នកនឹងដឹងទេ។ ក៏ ប៉ុន្តែ ប្រសិនបើអ្នកព្រួយបារម្ភ សូមនិយាយជាមួយវេជ្ជបណ្ឌិតរបស់អ្នក ភ្លាមៗ។ ប្រសិនបើអ្នកឃើញកាលទេសៈ វិសកម្មភាពដ៏សង្ស័យនៅក្នុង